

ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΟΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

κυρία ΣΙΑΧΑΜΗ ΕΛΕΝΗ

www.orion.edu.gr

A1. Παραδείγματα θεατρικότητας:

α) Ο διάλογος: "-Ω είπε μετ' απελπιστικής εκφράσεως ... - Όχι, μητέρα! Βέβαια όχι! Απήντησα εγώ.

β) Η σκηνοθετική δράση: οπτικές εικόνες που περιγράφουν συγκεκριμένες σκηνές, όπως αυτή της πρώτης υιοθεσίας: "Ήδη αυτή η υιοθέτησης εγένετο πανηγυρική ... οστούν εκ των οστών της", ή η **σκηνή** στο σπίτι που ακολουθεί.

γ) Η περιγραφή των προσώπων και η ενδυματολογία τους: "η μητηρ μου εφόρεσε τα γιορτινά της ... μας ωδήγησεν ... καθαρούς και εκτενισμένους..."

[Επίσης θεατρικά στοιχεία είναι και τα πολλά πρόσωπα (μάννα, αφηγητής, αδέρφια, υιοθετημένη κόρη), η αφήγηση, η εναλλαγή σκηνών-επεισοδίων]

B1. Η γλώσσα του Βιζυηνού είναι ιδιότυπη καθώς αποτελεί ένα κράμα καθαρεύουσας και δημοτικής.

Η καθαρεύουσα του Βιζυηνού είναι προσεγμένη, καθόλου ψυχρή, αποδίδει με λεπτότητα, ευαισθησία και ανθρωπιά τις συναισθηματικές διακυμάνσεις και τις πράξεις των ηρώων του. Καθώς κινείται στο μεταίχμιο της παλιάς και της νέας Αθηναϊκής σχολής, επηρεασμένος από τη Φαναριώτικη και ευρωπαϊκή του παιδεία δεν μπορεί να ξεφύγει από την καθαρεύουσα, που όμως δεν είναι καθόλου "γραφιοκρατική".

Έτσι κατά τα αφηγηματικά μέρη και ως ώριμος αφηγητής κάνει χρήση της "δικής του" καθαρεύουσας. "Αι οικονομικά μας δυσχέρεια ... υιοθετήση".

Ταυτόχρονα, υπήρξε υπέρμαχος της δημοτικής ως εκπρόσωπος της γενιάς του '80, που στρέφεται σιγά – σιγά στη δημοτική γλώσσα και τη λαϊκή ζωή των απλών ανθρώπων, Ο ίδιος μεγάλωσε στη Βιζύη της Αν. Θράκης και η

μητρική του γλώσσα υπήρξε η δημοτική με τους τοπικούς θρακιώτικους ιδιοματισμούς, η οποία δίνει τον τόνο στους διαλόγους και τα λόγια των απλοϊκών ανθρώπων της υπαίθρου. Επίσης η δημοτική είναι η γλώσσα του αφηγητή – παιδί. "και οσάκις έκλαιγε του έβαζα στο βυζί στο στόμα να το πλανέσω ... είναι αδελφή σας".

B2a. Ο αφηγητής εδώ καταφεύγει στην τεχνική της επιτάχυνσης, ώστε να περιγράψει τα γεγονότα που ακολούθησαν την πρώτη υιοθεσία. Έτσι, συμπυκνώνει τη ζωή της κόρης μέσα σε τέσσερα ρήματα και με ασύνδετο σχήμα.

Η επίσπευση αυτή της αφήγησης εξηγείται καθώς το συγκεκριμένο κορίτσι δεν πρόσφερε τίποτε στην οικογένεια που το υιοθέτησε, παρά μόνο δυσχέρειες. Επίσης ο Γιώργης μετά την υιοθεσία της έφυγε στο εξωτερικό, κατά συνέπεια δεν γνώριζε άμεσα όσα συνέβαιναν στο σπίτι. Ακόμα πρέπει να τονιστεί και η απροκάλυπτη μεροληπτική συμπεριφορά της μάνας στην κόρη αυτή, που προκαλούσε το παράπονο σ' αυτόν και κυρίως στα αδέρφια του που αντιμετώπιζαν πολλές δυσκολίες. Τέλος, τόσο ο αφηγητής όσο και τα αδέρφια του ποτέ δεν αισθάνθηκαν την κόρη αυτή σαν πραγματική τους αδερφή γι αυτό δεν αναφέρεται καν το όνομα της.

Γ1. Στο απόσπασμα αυτό διακρίνεται η επιστημονική γνώση της ψυχολογίας που κατείχε ο Βιζυηνός και του έδινε τη δυνατότητα να διεισδύει στα μύχια της ψυχής των ηρώων του.

Ο πόνος του πατέρα είναι βουβός, σιωπηλός, διακριτικός σύμφωνος με τις κοινωνικές επιταγές, ίσως γι αυτό και πιο τραγικός. Από την άλλη η φυσική μάνα του παιδιού εκφράζει τον έκδηλο σπαραγμό της, πονάει και το δείχνει χωρίς καμιά αναστολή ενώ ταυτόχρονα νιώθει δυνατό δίπλα της να τη στηρίζει τον άνδρα της. Ανθρώπινα ράκη οι φυσικοί γονείς – προφανώς για οικονομικούς λόγους – προέβησαν στην επιλογή αυτή δηλαδή να δώσουν το παιδί τους για υιοθεσία.

Τελείως διαφορετικά είναι τα συναισθήματα της νέας του μητέρας, της Δεσποινιώς. Διακρίνεται η ανείπωτη ευτυχία της, η χαρά της αλλά και η αγωνία, η αδημονία της να τελειώσει γρήγορα η τελετή μήπως κάτι αλλάξει, μήπως "ματαιωθεί" η ευτυχία της.

Η αφηγηματική δεξιοτεχνία του Βιζυηνού είναι μοναδική, καθώς καταφέρνει με αριστοτεχνικό τρόπο να ψυχογραφεί τους ήρωες του, να

αποδίδει με δραματική ένταση τα συναισθήματα τους, να τους προσεγγίζει με λεπτή συγκίνηση και ανθρωπιά, ώστε ο αναγνώστης να παρακολουθεί με αγωνία το δράμα που εκτυλίσσεται.

Δ1. Ομοιότητες:

α) υιοθεσία

β) κορίτσι

γ) φτωχοί οι άνθρωποι που υιοθετούσαν τα μωρά.

Διαφορές:

α) Στο απόσπασμα του Βιζυηνού το μωρό το έδωσαν εκουσίως οι φυσικοί του γονείς.

Στο απόσπασμα του Ιω. Κονδυλάκη το μωρό κάποιος το εγκατέλειψε, άρα είναι άγνωστη η ταυτότητα των φυσικών γονιών.

β) Στο απόσπασμα του Βιζυηνού η υιοθεσία γίνεται με βάση τη πρόθεση για την εποχή και τις συνήθειες του τόπου, διαδικασία.

Στο απόσπασμα του Ιω. Κονδυλάκη, άλλος βρήκε το μωρό και το έδωσε για υιοθεσία με την υπόσχεση ότι θα πληρώνει τη διατροφή του.

(οι ομοιότητες και οι διαφορές πρέπει να σχολιαστούν, δηλαδή να αναλυθούν περαιτέρω από τους μαθητές.)

[**Όλες** οι παραπάνω απαντήσεις εννοείται ότι είναι ενδεικτικές και οι μαθητές μπορούν να απαντήσουν και με άλλες παραπομπές – παραδείγματα από το κείμενο]